EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO 4.11.2020

HE 192/2020 vp, HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2020 SEITSEMÄNNEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI; Ulkoministeriön pääluokka

Ulkoministeriön pääluokkaan 24. esitetään lisäystä vuodelle 2020 yhteensä 102 298 000 euroa seuraavasti:

01. Ulkoasiainhallinto	2 298 000
• 01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot	2 298 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö	100 000 000
• 66. Varsinainen kehitysyhteistyö	50 000 000
• 88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen	50 000 000

24.01.01 Toimintamenot

Esitetään määrärahaa lisättäväksi 2 298 000 euroa seuraavasti:

- Lisäystä 2 000 000 euroa virtuaalisen vienninedistämisen menoihin
- Lisäystä 418 000 euroa palkkausten tarkistuksista johtuen
- Vähennystä 100 000 euroa siirtona valtioneuvoston kanslian momentille 23.01.01 ulkoministeriön työtilamigraatioihin
- Vähennystä 20 000 euroa siirtona sisäministeriön hallinnonalan momentille 26.01.01 Suomen Moskovan suurlähetystön sisäministeriön erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ajalla 1.9.—31.12.2020.

24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö

Esitetään määrärahaa lisättäväksi 50 000 000 euroa, jolla on tarkoitus tukea seuraavia asioita:

1) Vahvistetaan köyhimpien maiden sopeutumista ilmastonmuutokseen sekä estetään biodiversiteettikatoa. Rahoitusta kohdennetaan erityisesti katastrofiriskiin varautumiseen, vähiten kehittyneiden maiden ilmastoadaptaatioon sekä ekosysteemien ennallistamiseen, yhteensä 18 miljoonaa euroa.
2) Lisätään humanitaarista apua COVID-19:n kiihdyttämässä kriittisessä tilanteessa, yhteensä 24,5 miljoonaa euroa.
3) Lisätään Maailman terveysjärjestö WHO:n rahoitusta COVID-19 -pandemian vastaisessa työssä kehitysmaissa, yhteensä 5 miljoonaa euroa.
4) Suomen lisärahoitus globaalin innovaatiotoiminnalle Suomen strategisesti keskeisten YK-järjestöjen kautta, 2,5 miljoonaa euroa

Muutosesitykset koostuvat seuraavista käyttösuunnitelmakohtien ja perusteluiden muutoksista:

- Lisäystä esitetään käyttösuunnitelmakohtaan 1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö 20 500 000 euroa. Lisäyksestä on tarkoitus kohdentaa 5 000 000 euroa Pohjoismaiselle kehitysrahastolle (NDF), 5 000 000 euroa LDC-maiden ilmastorahastolle (LDCF), 3 000 000 euroa YK:n ympäristöohjelmalle (UNEP), 2 500 000 euroa globaaliin innovaatiotoimintaan Suomen strategisesti keskeisten YK-järjestöjen kautta ja 5 000 000 euroa Maailman terveysjärjestölle (WHO).
    - Pohjoismaiselle kehitysrahastolle (NDF) kohdennetaan 5 000 000 euroa pääomakorotuksen ensimmäiseen maksuerään, jonka toiminta kohdentuu ilmastonmuutoksen sopeutumiseen ja hillintään köyhissä maissa.
    - Least Developed Countries Fund (LDCF) kohdennetaan 5 000 000 euroa. YK:n ilmastosopimuksen puitteissa on vuonna 2001 perustettu Maailmanlaajuisen ympäristörahasto GEF:n alle vapaaehtoinen vähiten kehittyneiden maiden rahasto, LDCF (Least Developed Countries Fund), jonka pääasiallisena tehtävänä on tukea vähiten kehittyneiden maiden kansallisten sopeutumisohjelmien valmistelua ja niiden toimeenpanoa. Tuen päätavoitteet ovat haavoittuvuuden vähentäminen ja resilienssin parantaminen innovaation ja teknologian avulla, sopeutumisen integrointi ja sopeutumista edistävien rakenteiden luonti. Enenevässä määrin tavoitellaan myös yksityisen sektorin yhteistyön kasvattamista. UNEP:n työhön luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi kohdennetaan 3 000 000 euroa. YK:n ympäristöohjelma (UNEP) tukee terveet ja tuottavat ekosysteemit alaohjelman kautta luonnonympäristöjen ennallistamista. UNEP on myös kumppanijärjestö YK:n Ekosysteemien

ennallistamisen tuki-aloitteelle, mikä edistää YK:n yleiskokouksen keväällä 2019 julistamaa tavoitetta kiihdyttää vuoteen 2030 mennessä satojen miljoonien hehtaarien ennallistamista ja sen kautta tuottamaan parantuneita ekosysteemipalveluja ja vähentämään ihmisten köyhyyttä kehitysmaissa. Vuosikymmenstrategia tukee maailman luonnonympäristöjen suojelua ja ennallistamista sekä edistää One Health lähestymistapaa ihmisten ja ekosysteemien terveyden parantamiseksi.
    - Globaaliin innovaatiotoimintaan Suomen strategisesti keskeisten YK-järjestöjen kautta kohdennetaan 2 500 000 euroa. Koronakriisin myötä kysyntä digitaalisille ratkaisuille ja innovaatioyhteistyölle, jossa Suomen strategiselle työlle keskeiset YK-järjestöt toimivat toteuttajina, on noussut. Suomi on viime vuosina lisännyt voimakkaasti YK-yhteistyötä innovaatioihin, digitalisaatioon ja uusiin teknologioihin liittyvissä kysymyksissä. Innovaatiot nähdään molemmin puolin välttämättöminä Agenda 2030:n toteuttamisessa. Yhteistyö on edistänyt Suomen kehityspolitiikan vaikuttavuutta sekä myönteistä maakuvaa. Yksi Suomen monenvälisen innovaatioyhteistyön pitempiaikaisia kumppaneita on ollut UNICEF ja sen innovaatiorahasto. Rahaston työ on kasvussa ja tähtää mm. maailman kaikkien koulujen liittämiseen tietoverkkoihin.
    - Maailman terveysjärjestölle (WHO) kohdennetaan 5 000 000 euroa. Tavoitteena on tukea WHO:ta sen työssä koronaviruspandemiaan (COVID-19) vastaamiseksi kehitysmaissa. WHO toimii koronapandemia-vasteen keskiössä johtaen maailmanlaajuista varautumista ja vastetta pandemiaan. WHO:n toiminta on kriittistä kaikissa maissa, mutta erityisenä haasteena on taudin leviäminen väestörikkaisiin heikon terveysjärjestelmän kapasiteetin maihin, konfliktialueille ja pakolaisleireille. WHO antaa asiantuntijatukea ja materiaaliapua erityisesti maille, joiden valmiudet vastata epidemiaan ovat heikot.

- Vähennystä esitetään käyttösuunnitelmakohtaan 2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö 1 000 000 euroa, joka on siirretty käyttösuunnitelmakohtaan 5. Humanitaarinen apu.

- Lisäystä esitetään käyttösuunnitelmakohtaan 4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö 5 000 000 euroa kohdennettavaksi ilmastorahoitukseen Climate Risk and Early Warning Systems (CREWS) -aloitteelle (CREWS/WMO).
    - Climate Risk and Early Warning Systems (CREWS) on Maailman ilmatieteen järjestön (WMO), Maailmanpankin ja YK:n katastrofiriskin vähentämisen tukitoimiston UNDRR:n yhteinen aloite, jonka tavoitteena on vahvistaa ennakkovaroituspalveluihin ja ilmastoriskeihin liittyviä valmiuksia vähiten kehittyneissä maissa (LDC) ja pienissä saarivaltioissa (SIDS).

- Lisäystä esitetään käyttösuunnitelmakohtaan 5. Humanitaarinen apu 25 500 000 euroa, josta määrärahan lisäystä on 24 500 000 euroa.
    - On tärkeää lisätä humanitaarista apua COVID-19:n kiihdyttämässä kriittisessä tilanteessa. Ruokaturva, koronapandemiaan vastaaminen, pakolaisten avustaminen ja kriisitilanteiden mukaan lukien kouluruokailu painottuvat rahoituksen kohdentamisessa.
    - 4 000 000 euroa rahoituksesta kohdennetaan Education Cannot Wait (ECW)–aloitteeseen. COVID-19-pandemian aikana ECW on tukenut erityisesti pakolaisten ja kotimaidensa sisällä siirtymään joutuneiden lasten koulunkäyntiä.
    - Lisäksi 1 000 000 euroa määrärahaa siirretään humanitaariseen apuun käyttösuunnitelmakohdalta 2. maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö, joka kohdennetaan YK:n väestörahasto UNFPA:n humanitaariseen toimintaan Syyriassa

- Momentin perustelujen muuttaminen Myanmarin ja Kuuban velkojen uudelleenjärjestelyjen ja Finnfundin erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamisen johdosta.
    - Myanmarin velan uudelleenjärjestämisestä tehdyn sopimuksen mukaan 31.7.2020 erääntyvä 164 677 euron suuruinen lyhennyserä lykätään maksettavaksi puolivuosittain kuudessa yhtä suuressa erässä. Lykättävälle summalle maksettavasta korosta sovitaan Myanmarin hallituksen kanssa kahdenvälisesti Pariisin klubin yhteistyöpöytäkirjan mukaisesti. Yhteistyöpöytäkirjan mukaan koron tulee olla yhtä edullinen kuin alkuperäisen velan korko ja joka tapauksessa sellainen, että se säilyttää alkuperäisen velan nettonykyarvon. Suomi lähtee neuvotteluihin ehdotuksella, että korko olisi sama kuin alkuperäisen velan korko (0,75 %). Viivästyskorkoa ei makseta.

- Kuuban velan uudelleenjärjestämisestä tehdyn sopimuksen mukaan 30.10.2020 erääntyvä 102 259 euron suuruinen lyhennyserä lykätään maksettavaksi Kuuban kanssa myöhemmin sovittavassa aikataulussa. Lykättävälle erälle ei kerry lykkäysajalta sopimuksen mukaista 9 % viivästyskorkoa. Lykättävälle erälle maksettavasta korosta sovitaan Kuuban kanssa myöhemmin.
- Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa Finnfundin toteuttaman erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen käytetään enintään 2 200 000 euroa vuonna 2020.

24.30.88 Finnfundin pääoman korottaminen

Esitetään määrärahaa lisättäväksi 50 000 000 eurolla Finnfundin pääoman korottamiseksi.

- Osakepääoman korottaminen on tehokkain tapa Finnfundin toimintaedellytysten turvaamiseksi. Merkittävä pääomakorotus turvaa yhtiön vakavaraisuutta ja antaa mahdollisuuksia innovatiivisuuteen ja reaktiokykyyn nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Tämä on oleellista etenkin koronakriisin aikana, jossa yhtiön toimintaympäristö on entistä haastavampi ja riskipitoisempi.
- Pääomankorotuksella on tarkoitus edistää talouden kestävää ja vihreää elpymistä kehittyvissä maissa rahoittamalla niissä kannattavasti ja vastuullisesti toimivia yrityksiä sekä vivuttaa kaupallista rahoitusta kestävän kehityksen edistämiseen ja ilmastonmuutoksen torjuntaan.

24.90.50 Eräät valtionavut

Momentin määräraha esitetään muutettavaksi kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi nykyisen kiinteän määrärahan sijasta.

- Koronaviruspandemia on vaikeuttanut momentilta rahoitusta saaneiden kansalaisjärjestöjen hankkeiden toteutusta. Momentin määräraha on muutettu kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi, jotta hankkeet saadaan läpivietyä suunnitellusti pandemiasta riippumatta.
- Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia ulkoministeriön hallinnonalan tuloihin.

12.24.99 Ulkoministeriön hallinnonalan tulot

- Momentin alkuperäisen talousarvion määrästä 58 424 000 euroa esitetään vähennettäväksi 24 301 000 euroa aiemman IV lisätalousarviossa tehdyn 7 700 000 vähennyksen lisäksi.
- Vähennyksestä 19 513 000 euroa aiheutuu Suomen edustustoista saatavien viisumien käsittelymaksutulojen vähenemisestä koronaviruspandemian johdosta, 4 750 000 euroa aiheutuu kiinteistöistä saatavien myyntitulojen vähenemisestä ja 38 000 euroa sotilaallisen kriisinhallinnan kurssitoiminnan tulojen vähenemisestä koronaviruspandemian johdosta.